

Sprawozdanie z XI Międzynarodowego Kongresu Azjatyckiego w Toruniu (23–24 maja 2024 r.)

W Toruniu 11. raz zorganizowano Międzynarodowy Kongres Azjatycki. Jest to wydarzenie, które od lat skutecznie promuje inicjatywę współpracy międzynarodowej i pokojową koegzystencję wszystkich ludów olbrzymich przestrzeni Azji i Europy. Jak co roku Kongres oficjalnie rozpoczęło posiedzenie plenarne. Obrady odbyły się 23 maja 2024 r. w Ratuszu Staromiejskim. Posiedzenie zostało otwarte przez prezesa Stowarzyszenia Azji i Pacyfiku dr. Adama Marszałka. Przybyłych do Torunia gości i dyplomatów witał zastępca Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego Zbigniew Ostrowski. Kongres został objęty patronatem przez dwóch ministrów: Ministra Spraw Zagranicznych Radosława Sikorskiego oraz Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Dariusza Wiczorka. Ze względu na inne obowiązki na sesji plenarnej nieobecni byli Prezydent Miasta Torunia Paweł Gulewski i Wojewoda Kujawsko-Pomorski Michał Szybel, którzy przesłali do organizatorów listy gratulacyjne. Wystąpienie okolicznościowe z okazji 75-lecia nawiązania relacji między Polską a ChRL wygłosił JE Ambasador Sun Linjiang, który wskazał na wielkie znaczenie spotkania w zacieśnianiu relacji między oboma państwami oraz na wielkie znaczenie imprez integrujących społeczność międzynarodową wobec wyzwań, jakie niesie ze sobą współczesność. Ambasada ChRL była też partnerem organizacyjnym zjazdu.

Niezwykłe interesujący z perspektywy badacza historii Bliskiego Wschodu wykład wygłosił podczas sesji plenarnej pełnomocnik rządu

Kurdystanu w Polsce Ziyad Raoof. Przedstawił on ostatnie 30 lat historii swojego narodu. Od ludobójstwa zgotowanego przez rząd prezydenta gen. Saddama Husajna po heroiczne walki z Daesz i olbrzymi wysiłek Kurdów w niesieniu pomocy tysiącom bliskowschodnich chrześcijan, jazydów i mandejczyków.

Zgodnie z tradycją wykład inauguracyjny prezentuje reprezentant uczelni z państwa zaproszonego na Kongres. W tym roku był to przedstawiciel nauk humanistycznych Republiki Azerbejdżanu. Wykład inauguracyjny dotyczący historii stosunków polsko-azerskich wygłosił JE Rektor Bakijskiego Uniwersytetu Słowiańskiego prof. dr hab. Anar Nagiyev. Profesor wskazał na początek relacji polsko-azerskich, które wydatował na 1472 r. Wymiana poselstw nastąpiła za panowania Kazimierza Jagiellończyka (1447–1492). Baku odwiedziło też trzech prezydentów RP: Lech Kaczyński, Bronisław Komorowski i Andrzej Duda. Profesor przypomniał, że śp. prof. Lech Kaczyński rozumiał, jak ważna RA jest dla sprawy niezależności energetycznej Europy Środkowej. Prezydent był gościem jego uczelni i 3 lipca 2009 r. odebrał doktorat *honoris causa* BUS. Profesor Nagiyev wskazał na znaczenie Azerbejdżanu dla utrzymania dynamiki handlu Polski z Azją – również w kontekście chińskiej inicjatywy odnowienia „szlaków jedwabnych”.

Choć na Kongresie wyniki swoich badań prezentują naukowcy z wielu różnych dyscyplin, to już posiedzenie plenarne i szczególnie wykład rektora Bakijskiego Uniwersytetu Słowiańskiego zapowiadały dużą reprezentację wystąpień o tematyce historycznej.

W panelu realizowanym tego samego dnia, zatytułowanym „Azja: Kultury, społeczeństwa i edukacja”, moderatorem dyskusji był pracownik Wydziału Prawa i Administracji UMK adw. mgr Hubert Bąk. Otworzył on obrady panelu i zaprosił do wygłoszenia referatu prof. Grzegorza Piwnickiego z Uniwersytetu Gdańskiego, który zaprezentował temat „Diaspory polskiej w Azerbejdżanie w XIX i na początku XX wieku”. W wystąpieniu Profesor wskazał na duży wkład polskiej inteligencji w rozwój kaukaskich rejonów Imperium Rosyjskiego. Przypomniał, że dla wielu mieszkańców Kongresówki zesłanie do Azerbejdżanu było znacznie łagodniejszym wymiarem kary niż katorga na Syberii. Mniej surowy klimat sprawiał, że przeżywalność zesłania do Azerbejdżanu była znacznie większa niż w przypadku zesłańców

syberyjskich. Jednocześnie Profesor zwrócił uwagę, że sama idea przesiedleń we wnętrzu imperium miała w całej Eurazji znacznie dłuższą tradycję niż ta, która wynikałaby bezpośrednio z daty powstania Imperium Rosyjskiego. Kolejnym badaczem, który brał udział w panelu, był przedstawiciel Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prof. Piotr Kwiatkiewicz z referatem „Embargo na rosyjskie paliwa węglowodorowe a państwa Azji Centralnej”. W swoim wykładzie wskazał na fakt, że popularność kryptowalut pozwala na skuteczne obchodzenie przez Rosjan embarga nałożonego przez społeczność międzynarodową na Federację Rosyjską po pełnoskalowej inwazji na Ukrainę. Trzecim prelegentem był dr Tomasz Sińczak z Akademii Kujawsko-Pomorskiej w Bydgoszczy. W odczycie pt. „Relacje rzymsko-sasanidzkie w okresie 387–451. Burzliwa połowa spokojnego stulecia” wyjaśnił słuchaczom, że choć cały V w. uchodzi w potocznym rozumieniu za okres rozładowania napięcia na granicy rzymsko-sasanidzkiej, to nie zmienia to faktu, że dwukrotnie w tym czasie doszło do starcia między mocarstwami w latach 420–422 i prawdopodobnie 441–442. Nie przeszkadzało to jednak mocarstwom w utrzymywaniu poprawnych relacji handlowych i skutecznym wspieraniu handlu dalekomorskiego, z którego oba czerpały zyski. Kolejnym referatem było wystąpienie dr Adrianny Czarneckiej z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, która opowiedziała o kapitale niepodległościowym Kurdów na Bliskim Wschodzie. Wskazała, że Kurdowie przez dłuższy czas byli bardzo zadowoleni z uznania, jakim na Bliskim Wschodzie cieszyła się ich społeczność po zwycięstwie nad tzw. Państwem Islamskim. W kurdyjskich społecznościach na całym świecie utrzymuje się jednak poczucie zawodu w stosunku do zachodnich partnerów. Kurdowie są przekonani, że bez ich wysiłku nie doszłoby do zniszczenia ISIS, a liczba ofiar ludobójczych mordów organizowanych przez Państwo Islamskie byłaby większa. Mimo że na bieżąco informowali zachodnich partnerów o swoich działaniach, nie były to osiągnięcia, które przekonałyby wspólnotę międzynarodową do utworzenia choćby namiastki kurdyjskiej państwowości. Kolejny referat, zatytułowany „Komunikacja językowa w rodzinach polsko-chińskich. Prezentacja wstępnych wyników badań”, wygłosiła mgr Michalina Koniuk z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Badaczka zwróciła uwagę na to, że świadomość językowa wśród badanych przez nią rodzin w dużej mierze wpływała na zdolność do komunikacji. Najgorzej ko-

munikacja wyglądała w rodzinach, w których nie postępował proces uczenia się przez jedno ze współmałżonków języka strony przeciwnej. Ostatni głos zabrał mgr Jan Januszkiewicz, który omówił „Źródła zakazu wizerunków żywych w islamie”. W wystąpieniu autor odniósł się do źródeł wskazujących na występne zachowania – jak określa się w świecie islamu próby tworzenia wizerunków boskich oraz konsekwencje, jakie ten zakaz wywoływał w kulturach związanych z kulturą islamską. Dobrym przykładem oddziaływania takich praktyk jest kwestia ikonoklazmu w Bizancjum. Po panelu w sali konferencyjnej odbył się wykład dr. Tomasza Sińczaka promujący książkę *Kodeks Hammurabiego i monarchia starobabilońska*. Książka napisana przez dr. Sińczaka i dr. Tomasza Kowalczyka to synteza dziejów monarchii starobabilońskiej między XVIII i XV stuleciem przed Chrystusem i zbiór informacji o Kodeksie, który pozwolił na ponowną analizę kulturowego oddziaływania tego dzieła na starożytny Bliski Wschód. Badacze wskazali w publikacji wpływ procesu migracyjnego na rozwój społeczności Babilonu.

Panele kongresowe trwały dwa dni. W ich obradach wzięło udział ponad 200 naukowców z 36 krajów.

Tomasz Sińczak (Bydgoszcz)
ORCID: 0000-0001-9186-5162